

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISZY LAJOS.

Társ szerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.

Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A fiatalok bírósága.

Nyitra, márc. 9.

A képviselőház letárgyalta a fiatalok bíróságáról szóló javaslatot, mely addig, a míg csak előadói tervezet volt, élénken foglalkoztatta a jogászvilágot és törvényerőre való emelkedése után is, a mint a körülötte forgó eszmecserékből kivehetjük, bőséges anyagot fog szolgáltatni a jogi szakvélemények nyilvánításához.

Az új törvény szerint a fiatalok bíróját a miniszter jelöli ki. Ilyen bíróság minden törvényszéknél alakítandó, de ha valamely igazságszolgáltatási területen nagy a fiatalok terhelte száma, esetleg más fontos okból is az igazságügyi miniszter a törvényszéki székhelyen kívül levő járásbíróknál is alakíthat ilyen bíróságot, a melynek a hatósága rendszerint csak az illető járásbíró területére terjed ki, de a minisztert a törvény felhatalmazza, hogy a vidéki gyermekbíróknak a hatáskörét az ugyanazon törvényszék területéhez tartozó egy vagy több járásbíróra is kiterjeszhesse.

A gyermekbíró az egyesbíró intézményére van alapítva. A míg a

kiszabandó büntetés az öt évig terjedhető fogház, vagy államfogház-büntetést meg nem haladja, addig az eljárás egyes bíró előtt folyik le és a tárgyaláson a védőnek a közreműködése nem kötelező. Az egyesbíró ítélete elleni felebbezés azonban, valamint azok a bűnesetek, a melyek öt évi fogháznál súlyosabb büntetést vonnak maguk után, már törvényszéki tanácsban és a törvényszerű védelem igénybe vétele mellett tárgyalandók.

Egyik nagyon fontos intézkedése az új törvénynek az, hogy a fiatalok bíróságának hatáskörét azokra a vétségekre és kihágásokra is kiterjeszti, melyeket a szülők, gyámok, gondnokok és felügyelők a gondozásuk és felügyeletük alatt álló gyermekek és fiatalok ellen elkövetnek. Ezek a vétségek és kihágások nem annyira büntetést, nem megtorlást követelnek, hanem inkább szelid és jótékony orvoslást igényelnek. A gyermekbíróknak az ilyen esetekben tanácsesal; útmutatással, a patronage-intézmény eszközeinek alkalmazásával kell a szerét ejtenie annak, hogy a kötelességéről megfeledezett szülő vagy gyám jobb belátásra és a gyer-

mekkel szemben emberségesebb bánásmódra térjen.

Előre látható, hogy az új törvény a gyermekbíráskodás ügyét újabb és korszerűbb színvonalra emeli, de egy nagy hézagot is hagy maga után, a melynek a kitöltéséről a törvényhozás nem akar gondoskodni.

Hiába szabályozza bárminő jó törvény a fiatalok feletti ítélkezést, ha meg nem alkotjuk azokat a társadalmi szervezeteket, a melyeknek segítségével a fiatalok kiszakíthatjuk a reá nézve rossz és ártalmas környezetből és öt üdvös javító befolyás alá helyezhetjük, az igazságszolgáltatás ezen a téren nem hozhatja meg a tőle várt eredményeket.

Az állam kétféleképpen törekszik befolyást gyakorolni a fiatalok nevelésére, a javító intézetek és a társadalmi patronage-ok által. Mind a két intézmény magában véve jó, de eddig még teljesen egyik sincs megszervezve. A javító intézetek inkább csak fiatal bűnösök dologházai vagy tápintézetek, a melyekben nagyon gyenge erkölcsi hatások érvényesülnek. A fiatalok foglalkoztatása és az egészség követelményeihez szabott ellátása elkerülhetetlenül

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Országos helykiállítás.

A nyitrai egyházmegye az országos helykiállításon.

Az orsz. magy. iparművészeti múzeum januárban kiállítást rendezett a magyarországi régi egyházi kelyhekből.

Amilyen dicséretet érdemlő azon törekvés, amely áldozatot nem kímélve, lehetőleg teljes képet akart nyújtani a hazai ötvösművészetnek az egyházi kelyheken tapasztalható fejlődéséről; oly sajnálatos az, hogy a kath. egyházi kincstárak legjava a felszólítás ellenére távol maradt tőle, s így érthető, hogy a kiállítás nem volt teljesnek mondható. Igaz ugyan, hogy azt a célt, amelyet e kiállítással kítűztek, nagyrésztben elérték, mert a XIV—XVIII. század különböző idejében készült, számszerint mintegy 200 darab kelyhen az ötvösművészet fejlődésének stílusbeli változásai, díszítési módzatai és kivitelük mesteri volta észlelhető volt ugyan, de az nem tagadható, hogy ezt a célt tökéletesebben érték volna el a számtalan ki nem állított kelyh beküldése

esetén, amelyek közt kétségkívül első rendű művészi alkotások vannak.

Alig van olyan ága a művészetnek, amelyben hazánk oly kiváló alkotott volna, mint épen az ötvösművészet, amelyben az első között foglaltunk akkor helyet, s miként azt többen állítják, a XV-ik század második felétől alkalmazásba jött színes zománcozás magyar találmány. Hogy az építészetben, szobrászatban és festészetben messze maradtunk a külföldtől, az kimagyarázható azon idők zavarosságából, amely nem kedvezhetett oly művészi ágaknak, amelyekhez nagyobb érdeklődés és támogatás volt szükség, míg az egyesek munkáját mindez nem hátráltatta annyira. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az ötvöselemek sok kiváltságban részesültek és az akkori királyi és fejedelmi udvarokban sok külföldi művész is támogatásra talált, úgy érthető ennek a művészi ágak kiváló fellendülése.

Ha az országos kiállítás tárgyait szemügyre vesszük, feltűnik, hogy azok legjava, mintegy 20 példány kivételével Erdélyből került a kiállításra, s így méltán nevezhetők azt Erdély helykiállításának. Sőt még ennél is pontosabb megnevezést találhatunk, ha azt

vesszük tekintetbe, hogy Erdélyből csak a gyulafehérvári egyházmegye állított ki néhány kelyhet, a többi a protestáns hitközségek; vagyis a kelyhek legjavát, mintegy 170 darabot az erdélyi protestáns hitközségek küldték be. A kiállítás értékéből ugyan semmit sem von ez le, de a kiállítás kulturális jellegének felkarolása mellett érdekessé teszi azt a gazdagságot, amellyel ezen hitközségek a régi kelyhek tekintetében rendelkeznek. Minthogy azonban ezen kelyhek nagyrésze a XIV—XVI-ik századokra esik, eredetükre nézve nem szenved kétséget az, hogy azok tulajdonképpen kath. egyházi kincsek. A XVI-ik század második felétől már protestáns készítményű kelyhek is vannak, amelyek sok esetben a serleg formát veszik fel és „urvacsera serleg” nevet viselnek. Bárha ezek nagyobb része erdélyi készítmény, de a reformáció idején az erdélyi szászok, mint értelmi vezetők révén németországi minták után készültek sokszor, sőt az sem tagadható, hogy több példány a német ötvösség két kiváló helyéről: Augsburgból és Nürnbergből került hozzánk. A kelyhek anyagát tekintve arany csak három volt kiállítva, négy ónból, a többi aranyozott ezüst kelyh.

A nyitrai székesegyház kincstárából négy

szükséges ugyan ahhoz a nevelési munkához, a melyet javító intézetektől megkövetelhetünk, de a lelki, az erkölcsi átalakuláshoz még nem elégséges.

Egy javítóintézetben a növendék egyéniségéhez kell alkalmazni mindent, a foglalkoztatást, az oktatást, a vele való érintkezést, a fegyelmi eszközök alkalmazását és a jövőjéről való gondoskodást. Az úgynevezett *tömegnevelés* a mely egyforma sémák szerint megy végbe, mindenkire ugyanazokat az elveket, szabályokat ugyanazt az egy eljárást alkalmazza, itt nem vezethet célhoz.

Ezeknek az egyéni nevelői hatásoknak a kiváltására a javító intézetek vezetősége egymaga nem elégséges. Álljon bár az a vezetőség a legkiválóbb pedagógusokból, azok nem egyesíthetnek magukban olyan sokoldalú tudást, nem bírhatják a jellemzőnek azt a sokféle árnyalatát, a melynek egy javítóintézetben a növendékek egyéniségéhez mért változatos hatásokat kell létrehozni. Azért a javítóintézetekbe be kell vinni a társadalom nevelési tényezőit, azokat a ható erőket, a melyek a társadalmi patronage fogalma alatt rejlenek.

Az állam a társadalmi patronage-t eddig csak olyan fiatalok felügyeletére és ellenőrzésére hivatott intézménynek tartotta, a kik nem a javítóintézetekben, hanem a rendes lakóhelyükön vagy más társadalmi körben tartózkodnak. Pedig a társadalmi patronage-nak a javítóintézetekben is nagy és fontos szerep juthat. Ennek az intézménynek a tagjai egyfelől olyan szeretetet vihetnek be a javítóintézetbe, a mely nagyon különbözik ezen intézetek hivatalnokainak és alkalmazottainak megszokott, sokszor nagyon is gépies gondosko-

dásától; másfelől pedig lelki tulajdonságaik sokféleségével a nevelés munkáját a legkitünőbbben egyéni irányban végezhetik.

Ehez azonban megkivántatnók, hogy a társadalmi patronage-ok törvényesen szervezett intézmények legyenek. Társadalmi jellegük csak abban domborodnék ki, hogy tagjaik önkéntesen sorakoznának erre a nemes munkára, de az ily módon létrejött egyletek és társulatok jogkörét és feladatait a törvény állapítaná meg és támogatásukról is a törvény gondoskodnék.

Szóval ki kell tárnai a humánus, a nemes és jóért lelkesedő társadalom befolyása előtt a fiatalok bűnösök erkölcsi védelmének összes kapuit, hogy mindaz, a mi a társadalomban jó és nemes, ezeknek a gyámoltaknak lelkébe minél szélesebb mederben átömöljön.

Az elvek csatamezején. A szervezett szocialdemokrata munkásság sztrájkmozgalmának lefűvése nem jelenti a kormány győzelmét, mert hiszen a kormányt a tömegsztrájk úgy sem buktatta volna meg és a választójogi javaslatot sem szorította volna le a munkapárti parlament tárgyalásainak napirendjéről, hanem jelenti a forradalmi fegyverek elejtését, jelenti az *elvi* küzdelem megkezdését azokban a sorokban is, a hol eddig az erőszakos eszközök alkalmazásától vártak minden sikert.

Az ellenzék szellemi fölénye, taktikájának feltétlenül biztos sikert ígérő iránya a munkásság vezetőire is hatást gyakorolt, úgy hogy ha még igaz volna is, a mit beszélnek róluk, hogy t. i. titkos paktumot kötöttek a kormánnyal és a paktumban biztosított előnyök fejében szereltek le, még akkor is az ellenzék magatartása volt az az alap, a melyre a munkás vezetők a tömegsztrájk kitérését elhalasztó intézkedésüket ráhelyezhették a nélkül, hogy az elvárulás vádját magukra zúditották volna.

Az országot mérhetetlen nagy károktól mentette meg a tömegsztrájk elmaradása, magát a munkás népet pedig olyan veszélyektől

óvta meg, a melyeknek bekövetkezése talán százok és ezreket követelt volna súlyos áldozatokat.

A harc most már az *elvek* nagy csatamezején fog tovább folyni és ezen a harcmezőn a küzdelemnek teljes győzelemmel kell végződnie.

Még rövid egy-két év előtt nem lehetett volna arra gondolni, hogy az általános választói jog eszméje, az ország törvényhozásának a demokratikus irány felé való terelése, olyan kívánalmak lesznek, melyekért az ország legkonzervatívabb rétegei sikra szállanak. Ma pedig a kormány javaslatánál demokratikusabb választói jogért nem csak az ország városai, ezek az úgynevezett legliberálisabb országelemek küzdenek, hanem a konzervatív elvek legnotóriusabb szószólói is.

Még nem volt kormány, a mely ebben az országban népszerűtlenebb lett volna, mint a jelenlegi. És emlékeztet, hogy népszerűtlenségét nem a június 4-én és azóta történt eseményeknek tulajdoníthatja, bár azok is sokakat elidegenítettek a kormánnytól, hanem választójogi javaslatának, a mely az 6 30 éves korhatárával széleskörű jogfosztást visz be oda, a hol jogkiterjesztést kellett volna létrehozni.

Bármit is csinálnak ezzel a javaslattal, annyi kétségtelen, hogy az abban foglalt alapelvek az ország túlnyomó nagy többségének felfogásával diametris ellentétben állanak.

A kormány sorsa ehez a javaslathoz van kötve, az pedig már régen megbukott az ország közvéleményének ítélőszéke előtt s bukásával a jelenlegi kormány sorsát is megpecsételte.

Az ellenzék zászlaja alatt tömörült polgárság küzdelme még elhúzódhatik egy ideig, de a diadalát megakadályozni már nem lehet.

Érdekes néprajzi előadás.

Szakolca, márc. 4.

A szakolcai *Gvadányi-kör* tagjai és vendégei jelenlétében f. hó 2-án tartotta az előadását *Ispanovits Sándor* fővárosi tanár Finnországról, ahol a közelmúltban hosszabb ideig tartózkodott s melynek természeti, néprajzi, társadalmi viszonyait saját tapasztalatai alapján volt alkalma megismerni.

Az érdekes és rendkívül tanulságos előadást eredeti felvételek alapján készített képek élénkítették. Finnország csinos fővárosa, Helsinki (svédül: Helsingfors) s ennek neve-

állított ki ezen alkalommal, a treneséni plebáni templomból pedig kettő. Számszerint tehát nem foglalta el egyházmegyénk az első helyet, de mű- és beesértékre nézve tárgyaink méltán képezték a kiállítás díszét, hiszen kettő közülük szinarany, a többi aranyozott ezüst volt, miért is a kiállítás rendezősége külön is köszönetet mondott a székeskáptalannak. A esekély számú kehely kiállításával koránt sínesenek egyházmegyénk műkínesei kimerítve, bár azt sem mondhatjuk, hogy nagyon gazdagok vagyunk. Ez utóbbi körülmény magyarázata egyrészt a török hódoltság idejének mostohaaságában keresendő, másrészt pedig abban, hogy több egyházfőnk az érseki méltóságra emelkedvén, az ajándékozott műtárgyak java-része más egyházmegyének jutott.

Nem volna érdekesség nélkül való annak kikutatása, hogy több, egyházmegyénkhez tartozó műtárgy hogyan jutott mások kezére? A *Religio* 1913-ik évi 5. számában olvassuk, hogy *Révay* püspök egy remekművű aranykelyhet készíttetett, a mely a székesegyház kincstárának egyik ritkaságát képezi. Sajnos, nem képezi a kincstár ritkaságát. Kitudja, hogy a püspök melyik templomnak ajándékozta oda?

A székesegyház egyébként a birtokában levő kelyhekből négyet állított ki: Bornemisza Pál és Forgách Ferenc püspökök aranykelyheit; egy gotikus sodronyműves kelyhet és egy római aranyokkal díszített; a treneséni plebáni templom kettőt és pedig egy sodronyománcos és egy virágos díszítéssel stílizált sodronyománcos kelyhet. Képminták hiányában nem lenne értelme ezen kelyhek tüzetes leírásának, minthogy úgyis nehéz volna róluk megközelítő képet alkotni, s azért elégségesnek látszik, ha e helyütt csak főbb vonásaikban ismertetjük.

A *Bornemisza* kehely arany, vert és áttört munka. Gotikus részletei mellett is elárulja, hogy azon idő kelyheitől eltérő műizlés szerint készült. Mai állapotában alig mutatja az eredeti alakot, mert alsó pereméjére vésett felirásból kiténik, hogy kijavították, pótolták és valószínűleg dekoratív elemekkel is gyarapították. Első tekintetre kissé nehézkes idomúnak látszik, ami a gazdag ékítményből és a méretek kevéssé harmonikus elosztásából származik. Magassága 0 225 m. Jelzett felirása a következő:

+ PAVLVS + ABSTEMIVS + QQ + EPVS + TRANSILVANE + FRACTV + VENABLE + EMIT + ADDIDIT + REPARAVIT + ANO +

DNI + M + D + LXIII + AETATIS VERO SVAE LXVII. Az additamentum kétségtelenül a középső rész, a nodus, amelynek áttört munkája későbbi időre vall. A hatkarélyu talp hat mezejében sodronyománcos alapon kettőben egy-egy szentet, a többi négyben egy-egy cimert találunk. A XV-ik századból való és csak javított részei későbbiek.

A másik kiállított kehely, amely szintén szinarany, gróf *Forgách* Ferenc püspök adományára. A zománcos és drágakövekkel gazdagon díszített kehely a méretek arányosságával, karesu kecsességével, a zománcszínek kellemes változataival, a drágakövek harmonikus elhelyezésével valósággal elbűvölő látvány. Azon remekművek elsőrendű példányának mondhatjuk, amelyek a barok felé hajló késői renaissance minden jellemző és értékes vonását egyesítik. Valószínűleg olasz műtövis munkája. Tagolt, hatszögű talpának mezőiben medaillon-szerű ékítmények vannak művészi kidolgozásban alkalmazva, melyek a *Forgách* család címerét, az evangelistákat és assisi sz. Ferencet ábrázolják. Magassága 0 298 m. A XVI. század végéről való. Értékéről fogalmat alkothatunk akkor, ha megemlítjük, hogy a kiállítás tartama alatt megközelítő becsülés szerint 120 ezer

zetességei nyitották meg a gazdag képsorozat, azután következtek az „ezer tó országának” mesés természeti szépségei, a szin pompás északi tájak az éjféli nappal s a népviseletek és népszokások. Az előadó, aki finnországi tartózkodása alatt hirszerint kiváló gonddal tanulmányozta északi rokonaink műveltségbeli és közoktatásügyi viszonyait, általában, de kiváltképpen ennél a pontnál rendkívül érdekes és megszívlelendő adatokkal szolgált a közönségnek. Ebbeli előadásának a főbb gondolatai a következők: Bár Finnországban nincsen kimondva az általános iskolakötelezettség, mindenki tud írni és olvasni. Számos nép-, közép-, és szakiskola szolgálja a kultura ügyét a 3 millió lakosságot számláló kis országban 32 népegyetem gondoskodik a tanulni vágyók szellemi kielégítéséről.

Az oktatás az összes intézetekben ingyenes. A nők épen úgy járhatnak az összes iskolákba s épen annyi szabadságot élveznek a pályaválasztás tekintetében, mint a férfiak. A tisztaságot igen szeretik s majdnem minden falusi háznak megvan a maga fürdőépülete. Kedves szórakozásuk a sport. Az egészség ápolására igen nagy gondot fordítanak. Az ország lakossága abszolút *antialkoholista*. A finn országgyűlés az alkoholt az egész ország területéről kitiltotta, annyira, hogy szeszt még patikákban sem igen lehet kapni. Korcsmák az egész országban nincsenek. A nép tanulási vágya igen nagy áldozatokat hoz a kulturának, ami annál is inkább tiszteletre méltó, mert a lakosság túlnyomó része igen szegény, annyira, hogy a mostoha természeti viszonyok miatt évente csak kétszer süt kenyert, melyet fakéreggel készít. Igen vallásos nép s életmódjában igen szerény: ha van elég kenyere, kása és hala, megvan teljesen elégedve. Kedvelt itala a kávé; látogatás, étkezés, lakodalmak nem tud megenni nélküle. Szegénységük mellett is dalos kedvű emberek, szeretik és művelik a népköltészetet.

A magyarokkal való rokonságuk tudata még a legapróbb iskolásgyermekekben is megvan, szeretnek minket, élénk rokonszenvvel kísérik politikai, társadalmi és irodalmi életünket s a magyar népszínművek meg a János vitéz a helsinki nemzeti színháznak legnépszerűbb darabjai. Egyetemükön a magyar nyelvnek külön tanszéke van, melyen nyelvünket nemcsak az összehasonlító nyelvészet szempontjából, hanem az élő nyelvek módjára, beszélni is tanítják. Nincs miért

koronára volt biztosítva, míg a Bornemisza-féle 80 ezerre.

A gotikus sodronyműves kehely, amely kiállítatott, aranyozott ezüst, a XVI-ik századból van, bárha nódusát alkotó részét, amely hatszögletű s támpillérekkel hat fülkére van osztva, a XV-ik század idejére teszik. A fülkékben szentek szoborcái vannak, de azokból alig kettő-három határozható meg. Hat karéjú talpának mezői és kuppájának kosárcelyhe váltakozó mintájú filigrános díszítésekből állnak. Magassága 0.20 m. Adományozója ismeretlen.

A római, illetve részben bizánci aranyokkal díszített kehely szintén figyelemreméltó. Aranyozott ezüst, vésett és áttört munka. Az aranyak a tagolt, hatkaréjú talp mezőiben, a noduson és a kupa áttört kosarán vannak befoglalva hat darabonként. A kuppának levél-füzérel szegélyezett kosara renaissance izlésű. A XVI-ik század munkája. Magassága 0.212 m. Talpának egyik sarkára erősített hiányos címerpajzsán VG betűk láthatók, amelyek talán idővel rávezetnek az adományozó nevére.

A trencsényi plebániatemplom két XV-ik századbeli aranyozott ezüstkelyhet állított ki, melyek egyike 0.225, a másik 0.215 m. magas.

szégyelnünk rokonságunkat e derék néppel, mely már a XII. században felvette a keresztiséget s mely minden szegénysége s az orosz törvénytíró zsarnokság minden nyomása ellenére is méltó helyet foglal el Európa művelt nemzetei között. Végül az előadó a finn nép nagyjairól emlékezett meg.

Az élvezetes előadást előkelő közönség hallgatta végig, mely egy valóban kellemes és tanulságos est emlékeivel oszlott szét. Dél-előtt a főgimnázium, leányiskola és elemi népiskola tanulói részére is tartott 2 előadást a lelkes finnista, akit hasonló előadásokra már eddig is az ország több nagyvárosa meghítt. — Az előadáson, sajnos, elég gyérszámú közönség volt jelen. Úgy látszik, az ugyanakkor elkövetett mozielőadáshoz még ezen egyetlen egy alkalommal sem akart hűtlen lenni a közönség: félt, hogy valami okos fog tanulhatni. Ami szerénységüket illeti, ők egy-egy vitrioldráma kedvéért mindenkor szívesen mondanak le az önművelődésről s ők igazán nem tehetnek róla, hogy a mai világ annyira ragaszkodik az írással és olvasással kapcsolatos mesterségekhez. Végtelenül szomorú, sőt megdöbbentő az a közöny, mellyel a mi közönségünk minden művelődési alkalom iránt viselkedik, ha az ismeretterjesztés még oly tetszetős formában jelenik is meg s ha a tanulásra lekötött figyelmet még oly ügyesen is igyekszik ébren tartani és kímélően fárasztani az előadó. Néhány Gvadányi-köri tagot, ezek családjait s egy-két vendéget leszámítva, távollétével tündökölt a szakolcai közönség.

Kulturális állapotaink szomorú jelensége ez, mely önként ajkunkra csalja azt a keserű érzést, hogy az ilyen közönségnek nem annyira népegyetem kellene, mint inkább elemi iskola, mert aki oly esőkönyösen ragaszkodik a tudatlansághoz, az ugyan hiába végezte még az elemi iskolát is. T.

Ujdonságok.

Egyleti közgyűlések.

A nyitrai oltáregylet ma vasárnap d. u. 4 órakor tartja az évi közgyűlést, mely alkalommal az egyesületi kiállítást is megnyitja. Tárgysorozat: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. Elnöki jelentés. 3. Titkári és pénztári jelentések. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. A tisztviselői kar és az igazgatóválasztmány választása. 6. Előadás. Tartja az oltáregyleti igazgató. 7. Az egylet kiállításá-

Stilbéli összeállításukban testvéreknek mondhatók. Sodronyzománcos áttört munka mindkettő, de amíg az egyik külső kidolgozásában a hullámos lombdíszítés, nódusán pedig gerezdes ékítés jut érvényre, addig a másikon inkább sodronyzománcos stilizált változatos virágos díszítés nyer alkalmazást. Mindkettőn Fanta Márton címerpajzsa található; az alkalmazott zománcszínek jóízű műötvsőre vallanak.

Ha egyházmegyénk a kiállításon nem is szerepelt tehát sok műtárggyal, de a kiállítottak kiválóságával a legelső közt foglalt helyet. Természetes, hogy amíg ezzel egyrészt nem volt kimerítve a székesegyház kincstára, másrészt az egyházmegye sok más temploma is méltó helyet foglalhatott volna el a kiállításon. Ugy hisszük, hogy a bolessói és tornyosi templomokban és még számos helyen található más és más egyházi műkincs, amely sokszor nem részesül kellő értékelésben és gondozásban. Lelkészeink ügybuzgó érdeklődését szeretnők felkelteni régi templomaik és műértékeik iránt. Sok értékes közlés láthatna napvilágot, ha kutatásaik eredményét írásba is foglalnák és a szaklapokban közzé tennék.

nak megnyitása. A kiállítás a megnyitás után esti 7 óráig és a következő napon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig tekinthető meg.

A nyitrai kath. betegsegélyező-egylet március hó 9-én délelőtt 11¹/₂ órakor a „Népbank” helyiségében tartja XXXII. évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés az egylet múlt évi működéséről. 2. A számvizsgáló bizottság kimutatása az egylet vagyoni állapotáról s 3. ennek alapján adandó felmentvény. 4. A választmány és az egyleti tagok indítványainak tárgyalása, (mely utóbbi indítványok az alapszabályok értelmében 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt az elnöknek írásban adandó be). 5. Az összes választmánynak és számvizsgáló bizottságnak megválasztása. 6. A jegyzőkönyv hitelesítő kijelölése. A közgyűlést megelőzőleg délelőtt 10 órakor az alvárosi plébánia templomban egy. szent mise lesz. A vezetőség felkéri a tagokat, hogy a szent misén megjelenni szíveskedjenek.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Kassanyitzky Rezső privigyei járásbíróági díjnyokot a lipótszentmiklósi járásbíróshoz írta:

a pénzügyminiszter Minarovics Gyula nyitrai segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte kinevezte.

Az esztergomi főegyházmegyéből. Dr. Machovich Gyula prelátus kanonok Esztergomba költözött és elfoglalta a néhai Hübner János által lakott residenciális házat. — Dr. Breyer István főszentszéki jegyzőt a hercegprimás titkárrá nevezte ki. — Csárszky István irodaigazgató saját kérelmére felmentette a főszentszéki ügyészi állástól és helyébe dr. Tóth Kálmán theol. tanár neveztetett ki. — Jancsó Gyula miavai plebános április 1-től nyugdíjaztatott.

Narancsics tanárnő jubileuma.

A tisztelőknak az a lelkes tábora, amely folyó hó 2-án vasárnap délután összegyűlt a Schiller-féle kerthelyiségben, hogy megünnepelje Narancsics Júlia úrhölgy nyitrai működésének 25 éves jubileumát, a legnagyobb élvezettel hallgatta meg a hangverseny igen ügyesen összeállított műsorának szebbnél-szebb számait. — Narancsics úrhölgy méltán büszkélkedhet tanítványaival, akik mindnyájan a legprecízebben oldották meg feladatukat. A szereplők közül kiemelkedtek a Kália testvérek finom és tartalmas zongora-játékukkal, Schlesinger Margit ügyes kis beszédével, Miksik Edith bájos szavalatával, Somogyi Pista pedig szép énekével. Igen érdekes volt a gyermek szimfonia, melyet a kis növendékek nagy komolyan adtak elő.

Körorvos választás. Az ujonnan szervezeti felsőmotesiezi kör orvosává dr. Benedikt Húgó trencsentyepiezi fűrdőorvost választották meg.

A történeti adatok gyűjtésénél és feldolgozásánál az ügy komoly tanulmányozásából származó hozzászólás mindig becses, mert ha nem is meríti ki a kérdés teljességét, de érdekez, annak tisztázásához és ismertetéséhez mégis értékes adatokat állít be. Szeretnők hinni, hogy buzdításunk soknak kutatni akaró igyekezetét munkára serkenti, s hozzájárulnak egyházmegyénk műemlékeinek ismertetéséhez, amelyekből a régi vallásos érzületének és áldozatkészségének nemes megnyilatkozásai ragyognak felénk.

Yes.

Sziporka.

A létra.

Az apa meghatottan bucsuzik fiától, aki a városba ment szerencsét próbálni.

— Vigyázz magadra, fiam és igyekezzél minél magasabbra mászni a hir és dicsőség létráján.

És néhány év multán visszatért a fiu:

— Apám, felmásztam a létrán...

— Micsoda létrán?

— Ablaktisztogató lettem.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestülete f. hó 5-én rendkívüli közgyűlést tartott Tóth Lajos polgármester elnökelete alatt.

A közgyűlés tárgyát a Nyitrán építendő honvédtüzérlaktanya ügyében eljáró bizottsági tagok kiküldése képezte.

Köztudomású, hogy a honvédelmi miniszter a Nyitrán elhelyezett honvéd-ágyúosztályok számára Nyitrán tüzérlaktanyát szándékozik építeni, ha az építésre vonatkozólag a várossal megegyezésre juthat.

Az ügyet f. hó 10-én egy vegyes bizottság fogja tárgyalni. A tárgyaláshoz a képviselőtestület a város megbízottjaként Tóth Lajos polgármestert küldötte ki, a honvédelmi minisztérium megbízottjaival való tárgyalások folytatására pedig Árpássy Imre, Craus Vince, Juhász Sándor képviselőtestületi tagokat és hivatalból Gyulai Mihály városi mérnököt.

Tárgyalta a közgyűlés a pozsonyi honvédkerületi parancsnokság átiratát is, melyben a parancsnokság szükségesnek jelzi a honvédlaktanya bővítését, hogy az épületben az új védő törvényekből kifolyólag a dandárbiroságot és a fogházakat, valamint a parancsnokságok irodáit is el lehessen helyezni. A parancsnokság egyúttal megkereste a város közönségét, hogy a bővítés ügyének megtárgyalása céljából teljhatalmú megbízottakat küldjön ki.

A közgyűlés nem ugyan teljhatalommal, hanem csak a szükséges tájékozódás megszerzése céljából kiküldte ugyanazokat, a kiket a tüzérlaktanya ügyében folytatandó tárgyalásoknál a város képviselőtestület megbízott s ezen kívül még Kubinyi Endre képviselőtestületi tagot, Hédeky Géza főkapitányt és Riszner Károly városi ügyészt.

Poláshy Vilmos képviselőtestületi tag felvetette azt a kérdést, vajjon nem lenne-e célszerű most, midőn a honvédkerületi parancsnokság a gyalogsági laktanya kibővítését sürgeti, lépéseket tenni aziránt, hogy az állami méntelep Nyitráról elhelyeztessék, a méntelepi laktanya pedig gyalogsági laktanyává alakítsák át. A közgyűlés eziránt nem határozott, mert most egyelőre csak arról van szó, hogy a város közönsége a honvédparancsnokság kívánalmairól a kibővítést illetően tájékozódjék.

A képviselőtestület a közgyűlés folyamán legalább nagyjából megismerkedett egyúttal a honvédelmi minisztériumnak a tüzérlaktanyára vonatkozó tervével. E szerint a minisztérium a laktanyát két millió hatszáz-nyolcszáz ezer korona költséggel tervezi, melynek törlesztéséhez a minisztérium, illetőleg a kincstár évi 120-130.000 koronával járulna hozzá. Az épület létesítéséhez 18-20 kat. hold lenne szükséges.

Az építési költség nagy részét valószínűleg a vármegye veszi magára s a katonaszállásolási pótadóból fogja fedezni.

Leghelyesebb lenne azonban, mint már más alkalommal kiemeltük, ha az épületet a katonai kincstár építené fel s a város és a megye csak hozzájárulna a költségekhez anyagi erejéhez mért arányban.

Az iskolák a tüdőbetegekért.

A József királyi herceg szanatórium egyesület felhívást intézett a tanítószághoz, melyben a következőket mondja: Mint a tavasz első hírnöke, száll évről-évre az egyesület felhívása az iskolákhoz, kérvén, hogy álljanak szolgálatába a szegény szenvedő tüdőbetegek segítésének. Öszinte vágyunk, leghőbb óhajunk, hogy kedves legyen a mi tavaszi esedéklésünk is, mint az első fecske megpillantása és mindenki, akihez eljut ez a kérő szó érezze azt a szent kötelességet, amely a közjó ápolása terén minden emberrel közös. A József kir. herceg Szanatórium Egyesület nagy elszántsággal, emberfeletti munkássággal immár 10 esztendőnél több idő óta áll oda gátnak a kór pusztító áradata elé s építi nagy védelmi műveit: a gyulai József Szanatóriumot, a debreceni Augustus Szanatóriumot, a marosvásárhelyi, hatvani, lévai, kassai, érsekújvári, nagykanizsai, békéscsabai, nagyszőlősi, eperjesi és dévai tüdőbeteg gondozó intézeteket. Ez intézmények jótéteményeit élvezik az ország minden részén, azért kéri az Egyesület a tanítószágot, hogy március 17. és 29.-ke között tartsanak iskolai gyűjtést, melyet a

közoktatásügyi miniszter meleg leirattal szintén kér. A gyűjtött összeget küldjék be az Egyesületnek (Budapest IV., Sütő-utca 6.) Megvagyunk győződve arról, hogy a szép felhívásnak meg lesz a maga foganatja és az iskolákban szépsikerű gyűjtést rendeznek. Az Egyesület gyűjtésében 283 tanító és tanítónő talált eddig halálos bajában gyógyulást. Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért!

Március 15. A szakolcai Gvadányi-kör f. é. március hó 11-én délután 6 órakor, a városi vendéglő nagytermében, az 1848. márciusi nagy napok emlékére ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Szózat. Előadja a kör ének- és zenekara. 2. Alkalmi beszéd. Tartja Oberle József. 3. Bánkban, egyveleg. Előadja a zenekar. 4. Márciusi eskü. Szavalja Prikaszký Ede. 5. Liszt Ferenc II. rhapsodiája. Előadja a zenekar. 6. Nemzeti dal. Előadja az ének- és zenekar.

Konferencia-beszédek. A trenseni plebánia templomban a nagyhéten magyar konferencia-beszédek lesznek, melyek minden nap este 6 órakor kezdődnek. A nagypénteki szent beszédet egyházzenei előadás fogja követni. A konferencia-beszédeket Marszina Endre trenseni s. lelkész tartja.

A nyitravárosi ipartestület március hó 9-én, esetleg március hó 16-án délután 2 órakor tartja az évi rendes közgyűlését.

Ifjusági ünnepély. A szakolcai kir. kath. főgimnázium „Gvadányi önképzőköré” f. évi március 9-én d. e. fél 12 órakor a városi vendéglő nagytermében hazafias ünnepélyt rendez. Tárgysor: 1. Schumann nyitány. Előadja a zenekar vonósnyegye. 2. Himnusz. Eneklí a férfiak. 3. Esztergom megvételéről. Szavalja Wipperm Frigyes VII. o. tanuló. 4. Március 15-e. Beszéd. Tartja Pödör János VI. oszt. tanuló. 5. Honfidal a toronyban. Toborzó. Eneklí a vegyeskar. 6. Kossuth nóta. Előadja a zenekar. 7. Petőfi a Hortobágyon. Melodráma. Szavalja Reichsfeld Berthold VIII. o. t.; zongorán Laffers Szilárd VIII. o. t.; hegedűn Bernáth Rezső VIII. o. t. kísérik. 8. Talpra magyar. Eneklí a férfiak.

Társasköri közgyűlés. Mult hó 23-án tartotta a trenseni társaskör ez évi közgyűlését, Hajdú Géza kir. kuriai bíró elnökelete alatt. A tagok szép számban érdeklődtek a kör ügyei iránt. A közgyűlés tudomásul vette az igazgatói jelentést, a számvizsgáló bizottságnak előterjesztésére pedig megadta a tisztikar és választmány részére a felmentvényt s elfogadta a dr. Lichtenstein Adolf javasolta költségelőirányzatot. Majd a tisztikart és választmányt alakította meg és pedig a tavalyinak újra való megbízásával. Új tagnak a választmányba Jureczky Iván kir. ügyészt választották meg.

Jótekonycélú nőegylet Bánban. Murin Károly az állami el. iskola igazgatójának kezdeményezésére Bánban jótekonycélú nőegylet alakult. Az egylet hivatása segíyezni a szegénysorsú, különösen betegség által sújtott családokat és felruházni az ilyen családok gyermekeit. Az egylet február hó 23-án tartotta alakuló közgyűlését melyen elnökké Zamaróczy Jánosné, alelnökké Ballegh Mária, pénztárossá Mitter Margit úrnők, titkárrá Murin Károly választották meg. Az egyesület „Báni róm. kath. nőegylet” cím alatt alakult meg s nyomban meg is kezdte emberbaráti működését.

Eltűnt aranygyűrű. A napokban történt, hogy Sztránszky Irén a hálószoba éjjeli szekrényének fiókjában felejtette 160 kor. értékű aranygyűrűjét, melybe egy gyémántkő volt beillesztve. Délben, midőn hazajött, nyoma veszett a gyűrűnek. Valaki távollétében kilopta a szekrényből. A rendőrségnek nem sikerült kinyomoznia a tolvajt.

Csendőrség Érsekújvárott. Megírtuk már, hogy Érsekújvár városa a közbiztonsági szolgálat teljesítésére a belügyminisztériumtól csendőrséget kért. A miniszter az ügy előkészítésére egy megbízottat küldött ki, aki a helyszínen tárgyalt a város hatóságával. A terület nagyságához mérten megállapították a csendőri létszámot, valamint az ezzel járó évi költséget és hozzájárulást. A jegyzőkönyvi megállapodás a városi képviselőtestület s onnét jóváhagyás végett a belügyminiszter elé kerül.

Szabad Lyceumi előadás. A Báni Szabad Lyceum febr. 20-án tartott előadásán nagy közönség előtt Molnár Győző s. lelkész tartott érdekes felolvasást a szentföldről. A tárgyánál fogva is vonzó előadást, melyet szép vetített képek illusztráltak, a hallgató közönség élénk tetszéssel fogadta.

Sacelláryék és a galgóci szekérgyár. Sacelláry György orsz. képviselő egy tőkeeres érdekesporttal együtt megvette a galgóci szekérgyárat, amelyet a múlt évben létesítettek félmillió korona tőkével. Ertesülésünk szerint a vállalat részvénytársasággá alakul át s főleg gazdasági és hadiszekerek gyártásával fog foglalkozni.

Erdőégés. Február hó 24-én délután fél 4-kor a tűzoltók tüzet jeleztek a városban. Csakhamar hire ment, hogy tűz van a Zoboron. Később azonban kitűnt, hogy a tűz színhelye Zoborhegyközség határán kívül esik, így a tűzoltók a szerkocsival visszafordultak. A tűz az esztergomi káptalan tulajdonát képező gerenceséri erdő egy részét hamvasztotta el.

Asztalos iparosok figyelmébe. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara felhívja az asztalosmesterek és fagegmunkáló vállalatok figyelmét arra, hogy az orsz. kereskedelmi és iparoktatási tanács kiadásában megjelenő „Iparosok könyvtára” most „Az épületasztalos” cím alatt egy munkát bocsátott a könyvpiaera. Ez az alapos szakmunka részletesen ismerteti a faanyagok tulajdonságát, hibáit és általában technológiáját. Ismerteti a kötési segédanyagokat és a fa megmunkálására szolgáló gépeket s az azokkal való bánásmódot. Szakszerű tanácsokat tartalmaz a műhely berendezésre vonatkozólag és tárgyalja alapos részletességgel a szerkezeteket. Végül a tervezés és rajzolás tekintetében nyújt célszerű tanácsokat és a helyes költségvetés szabályait nyújtja szabatos összefoglalásban. E jeles szakmunkának minden fagegmunkáló vállalat és mester kiváló hasznát veheti. A munka ára 1 kor. 20 fill.

Furfangos tolvaj. Egy furfangos tolvaj után nyomoz az érsekújvári rendőrkapitány megkeresése folytán a nyitrai rendőrség. Március 3-án este egy eddig ismeretlen egyén belopódzott az érsekújvári szent Ferencrendiek zárdájának templomába, ott elrejtőzve, bezárta magát. Az éjszaka folyamán magához vette a templom oltárszekrényéből a szentségtartót, reggel pedig a templomnyitás után elmenekült. A lopást március 4-én reggel vették észre, de akkor a tolvaj már túl volt árkonbokon. Másnapra rá a tolvaj beállított a szentségtartóval a nyitrai szent Ferencrendi zárdába és azt áruba bocsátotta, illetőleg megvételre ajánlotta a portásnak. Midőn pedig a portás az üzletbe nem volt hajlandó belemenni, kezébe nyomta a szentségtartót azzal, hogy adja át a zárda főnökének, ajándékba küldi neki az érsekújvári zárdafőnök. Alig tért magához ámulatából a portás, az idegennek se hirt, se hamva. Az ügy a rendőrség elé került. A rendőrök erőlyesen nyomoznak a furfangos tolvaj után. Az érsekújvári rendőrségnek sikerült megtudnia, hogy a tolvajt Neuman Ferencnek hívják és hogy egy nő társaságában Nyitra felé vette útját, de a rendőrség az illetőt már nem lelte fel sehol a város területén. A felsővárosi csiny elkövetése után minden bizonnyal eltávozott a városból.

Gyujtogató örült. Könnyen végzetessé válható szobatorú támadt e hó 1-ére virradó éjjel a Révutcaiban. A Ragan Jánosné lakó Ecker Géza nevű kőfaragó örülési rohamában felgyujtotta az ágy párnáját, melytől a bútorzat is tüzet fogott. A szobában minden elégett. A szerencsétlen ember pedig állítólag az udvarról gyönyörködött a rémes látványban. A kár meghaladja a 160 koronát. A megtévelyodott embert valamelyik elmegyógyintézetben fogják elhelyezni hozzátartozói.

Vigyázatlan hajtás. Vachulik János nyitrai bérkoosis február hó 22-én vigyázatlanságból az Erzsébet-uton fogatával elütötte Moravcsik János 73 éves napszámot. — Bláhó István, Quitt Zsigmond kocsisa február 25-én az Erzsébet-uton vigyázatlanságból fogatával nekijajtott Kraacsny Lajos kiscétényi lakos kocsijának és a sárhányó deszkát, valamint a kocsit lámpását eltörte, minek következtében Kraacsnynek 60 korona kárt okozott.

Lefoglalt hamis húszfilléres. Egy vikárius utcai ószeres ellen az a gyanu merült fel, hogy hamis pénz gyártásával foglalkozik. Mivel bankóprés nem áll rendelkezésére, állítólag csak nikkelpénzt gyárt. A rendőrség a nála talált hamis pénzkészletet: egy darab húszfillérest a törvény nevében lefoglalta.

Alkoholmérgezés. Kompan Mária 48 éves óbárai születésű eselőd február 21-én délután 5 órakor az elfogyasztott alkohol hatása alatt összeesett az utcán. A rendőrök a járdáról szedték fel a részeg nőt és beszállították a kórházba.

Panaszok a teher-autó ellen. Csak a minap megírtuk, hogy a rendőrség feljelentette a galgóci teherautó tulajdonosait vasárnapi munkaszünet be nem tartása miatt, legújabbán ismét kétrendbeli panaszt emeltek az autó vezetője, Fett János ellen. Miklós András volt az egyik feljelentő. A Temető-utcán haladt végig fogatával. Lovai az autó dühöngésétől megbokrosodtak, ágaskodni kezdtek, majd futásnak iramodtak. Később nekimentek egy ház falának és a szekeret erősen megrongálták a miért 19 kor. kártérítést követel a sofőrtől. A másik panaszos a rendőrség volt. A kocsivezető az autón e hó 3-án deszkát fuvarozott a vasuti állomásra, a deszkákat azonban nem kötötte meg. Az Erzsébet-uton a szállítmány lecsúszott a szekerről és kevés híja, hogy Zinz János órában kárt nem tett.

Szenlopás az állomáson. A nyitrai mellékutca asszonynepe úgylátszik felhagyott a szenlopással, de azért a lopások napirányban vannak a vasuti állomáson. 12-14 éves fiúk és lányok szerzik be most meg nem engedett módon a tüzelőanyagot. E héten a rendőrség több ilyen fiatalokú dézsmálót kapott rajta a szenlopáson.

A fehér vagy sárga foszforos gyújtók gyártásának és forgalomba hozatalának tilalmazása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a vonatkozó kereskedelemügyi miniszteri rendelet szerint a folyó év első napjától kezdve gyufa s egyáltalában gyújtóáru előállítására oly gyújtóanyagot mely fehér, vagy sárga foszfort tartalmaz, raktáron tartani és felhasználni nem szabad. Azok a rendelkezések, melyek a fehér vagy sárga foszforral készített gyújtóáru raktáron tartását forgalomba hozatalát, valamint a magyar szent korona országainak területére való behozatalát tiltják, a folyó év július 1-én lépnek életbe.

A kereskedők és iparosok számláinak felbélyegzése. Utóbbi időben sürűen megtörtént, hogy a pénzügyi közegek az üzleti könyvek bélyegellenőrzése alkalmával számlákat is megteleztettek, köztük olyanokat is, amelyekre a kereskedő vagy iparos a szabályszerű bélyeg felragasztotta ugyan, de nem a szigorúan előírt módon és helyen. Természetes, hogy a pénzügyi felsőbb hatóságok az egyes túlbuzgó közegek által felvett leletek folytán a kincstár érdekei szempontjából kénytelenek a törvényi betűje által előírt érzékeny bírságot a pénzügyi szabályzatok labirintusában járattan, de jóhiszemű kereskedőre és iparosra kiróni. Hogy kereskedőink és iparosaink a bélyegellenőrzés és a számlák bélyegzése tekintetében tájékozva legyenek s ekkép a jövőben az ilyen leleteket és bírságolásokat elkerülhessék a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara mihez tartás végett egy füzetben közli kivonatban a bélyeg és illetek iránti törvények és szabályok erre vonatkozó szakaszait.

A füzetet a kamara az érdeklődőknek ingyen bocsátja rendelkezésére.

Vadorzók garázdálkodása. A mult napokban történt, hogy Liska Kálmán és Viszólajszky Lajos úrményi lakosok, a kik nagy vadorzók híreben állanak, a törvény tilalma ellenére lesbe mentek a község közelében lévő erdőbe. Amint javában puffogtattak nyulakra, az erdő melletti országúton megjelent előttük egyik ismerősük Taskár Mihály, akivel nem a legjobb viszonyban éltek. Attól tartva, hogy Taskár feljeleníti őket, ráfogták fegyverüket és egy lövéssel leterítették. Taskár eszméletlenül lefordult az utszéli árokba. A sérültet később egy vidéki ember feltette szekerére és behozta a nyitrai kórházba. A csendőrök a merénylő vadorzókat másnapra behozták Nyitrára és átkísérték őket az ügyészséghez.

Ingyenes főzőtanfolyamok asszonyoknak és leányoknak. Diesérendő módon immár majdnem minden nagyobb és közepesebb városban főzőtanfolyamokat rendeznek nők számára, a melyben azt tanítják, mikép lehet olesón s a mellett mégis jól és izletesen főzni. Említésre méltó, hogy majdnem minden főző-iskola oktatási rendjébe fölvetették azt is, mikép kell a Kathreiner-féle Kneipp malátakávé elkészíteni. A főző-előírásnak megfelelően, a mint az minden ismert eredeti csomagoláson olvasható, a tanítványok hamar elsajátítják ezen legjobb kávépótlék helyes főzési módját a derék és értelmes tanítónők útján. Mennyire örvendetes látni, hogy mily áldás terjed szét ama városokban, a melyekben főzőtanfolyamok létesültek! Az italok és ételek helyes készítése módja egész családokat tesz boldoggá.

Közgazdaság.

Gazdaggyűlés Érsekújvárott. A nyitrai cukorrépa-termelők f. hó. 2-án tartották szövetségi alakuló gyűlésüket Érsekújvárott az Arany-Oroszlánban, melynek nagyterme az alkalommal zsufolásig megtelt az érdeklődő nyitra, komárom- és bars megyei gazdaközönsséggel.

Az alakuló közgyűlést a „Nyitrai Gazdasági Egyesület” elnöke, Mezey Gyula kir. tanácsos vezette s ugyanő ismertette a cukorrépa-kérdésnek lényeges részeit, a termelők élénk helyeslése mellett okolván meg

a tömörülés égető szükségét. Helyeslés mellett ismertette azokat a módosításokat és követelményeket, melyek szerint a termelőknek el kell járniok, hogy szervezkedésük eredményes legyen. *Javaslatára kimondották a megyei szövetség megalakulását, mely megmarad a „Nyugat-magyarországi Cukorrépa-termesztők Szövetségé”-nek keretében.* Elfogadta ezután a nagygyűlés a Sándorházy Lajos titkár által előterjesztett alapszabálytervezetet s a végrehajtóbizottság ideiglenes vezetésével Czobor Bélát bízták meg. A vidéki körzeteket cukorgyárunkint a végrehajtó-bizottság fogja szervezni s azok a szövetségnek helyi szervei lesznek. A szövetségi szabályok megszövegezésére kiszabott pónalét és a költségvetés módozatát egyhanguan elfogadták s így remélik, hogy a tömörülés eredménnyel fog járni.

A lentermelés előmozdítása. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a komáromi, nagytanyai, csurgói, székelykereszturi, érsekújvári, nagylaki, kinorányi és bodrogperbenyiki lengyarak a rost céljából termelendő lenmagot a termelőknek hordónként szolgáltatassák ki. Egy termelő legfeljebb 40 hordó lenmagot kaphat a földművelésügyi miniszter tárcája terhére. A beszerzési ár igazolása után a miniszter hordónként 10 koronát vállal. Ezáltal a gyárak az önköltségi, esetleg beszerzési áránál hordónként 10 koronánál olesóbban tartoznak kiadni a szükséges lenmagot. Egy hordónál kisebb mennyiséget kilogramonként 35 fillér kedvezményes áron fogják a kiszagdáknak kiszolgáltatni a népies lentermelés előmozdítására. Amennyiben ezt a kedvezményes áru lenmagot a kiszagdák beszerezni kívánják, forduljanak a kiszagdási, marosvásárhelyi vagy zsolnai min. kirendeltséghez, avagy Füredi Lajos kendertermelési szaktanárhoz (Budapest, VIII., Szűz-u. 7.)

8157/1912. t. k. szám.

Hirdetmény.

Jaskafalva, Apátkolos, Nagykolos, Nyitra-perjés községeknek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítetvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez az azal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, a kik valamely teherátvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-c. 15. §-a alapján való mellőzését megátadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1913. évi július hó 31. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki idő-

Adametz Alajos kárpitos-mester

Nyitra, Tóth Vilmos-utca 15.

Elvállalok a szakba vágó bármily munkát jutányos áron. — Jávításokat lelkiismeretesen végzem.

Több éven át nagyobb városokban — Teschen, Bécs, stb. — szerzett tapasztalataim folytán a legkényesebb igényeket megelégedésre kielégíthetem.

Egyszerű levelező-lapon való meghívásra a helyszínére — rövid időn belül — utazom.

A nagyrabcsült közönség szives pártfogásáért esedezem, maradok kiv. tisztelettel

Adametz Alajos, kárpitos.

141. 14—26.

Ugyanitt egy fiu tanulónak felvétetik

Ugyanitt egy fiu tanulónak felvétetik

közben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1913. évi július hó 31. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtják, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1913. évi július hó 31. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulva után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A nagytapolesányi kir. járásbíró mint tkvi hatóság 1912. évi december hó 28-án.

32. 3-3.

Váray,
kir. jbró.

8168/1912. tk. sz.

Hirdetmény.

Nagybélicz, Návoj, Sziklárhely, Nyitraadás és Szakacsány község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII., és az 1891: XVI. törvényekben előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1913. évi április hó 1-ső napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelendő.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, a kik a tkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog tkvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszakózzák, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírásra az 1886: XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték-elengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszint az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenséteben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Nagytapolesány, 1913. március 5-én.

Wichter,
kir. betétszerk. telekkönyvvezető.

Perle Jakab,
kir. betétszerk. bíró.

(P. H.) 43. 1-3.

3810/1913. szám.

Hirdetmény.

Alólirott kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által Üzbégh vasuti állomásnak kibővítése céljából Sarlókajsza község határából elfoglalt területek kisajátítását a Nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Minister 89990/912. sz. a. elrendelvény a kir. törvényszék a kártalanítási eljárás folyamatba vételét elrendelvény az eljárás megkezdésére határidőül **1913. március 27-ik** napjának d. e. 10 óráját a helyszínén Sarlókajsza község házához tűzte ki.

Ennélfogva felhívja az érdekelt telekkönyvi tulajdonosokat s egyébként érdekelt feleket, hogy a kitűzött határnapon annnyival is inkább jelenjenek meg, mert elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot gátolni nem fogja.

Nyitra, 1913. évi február hó 27. Kir. törvényszék mint polg. bíróság. Kiadta Nyékhegyi elnök s. k. Havas Lajos előadó s. k.

A kiadmány hitelül:

Kirchner Béla,
kezelő.

41. 1-3.

Meghívás

„Önsegélyző pénztáregylet Szakolcán m. sz.“
rendes közgyűlésére

mely 1913. évi március hó 16-án délután 4 órakor a városházában fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Ezen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 3 tagtárs kijelölése.
 2. Az elnöki jelentés.
 3. Az igazgató választmány jelentése.
 4. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
 5. Az igazgatóság és felügyelő bizottság választása.
 6. Netáni indítványok, melyek azonban egy nappal a közgyűlés előtt 6 tagtárs aláírásával ellátva írásban az elnökhöz benyújtandók.
- A zárszámadások és a jelentés a tagok és betétek számáról a szövetkezet helyiségében ki függesztetnek és mindenki által megtekinthetők.
- Szakolcán, 1913. évi március hó 2-án.

44. 1-1.

Dr. Okányik Lajos s. k.,
elnök.

4706/1912. tkv. szám.

Önkényes árverési kérvénye.

Gyurina József istvánszabadjai lakos megbízásából a privigyei Gazdasági Bank r. t.-nak önkényes árverési ügyben.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság a területéhez tartozó Istvánszabadja község 67. számú tkvben I. 2-4. sorszám alatt felvett és B. 6. alatt Gyurina József nevével vezetett ingatlan jutalékra 11 kor., az ugyanottani 68. számú tkvben I. 1. 4-9. sorsz. a. felvett s ugyanannak nevével B. 6. alatt vezetett ingatlanjutalékra 116 kor., — az ugyanottani 133. sz. tkvben I. 1. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 7. alatt vezetett ingatlanjutalékra 26 kor., — az ugyanottani 135. sz. tkvben I. 2. 4-18. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 4. alatt vezetett ingatlanjutalékra 231 kor., — az ugyanottani 206. sz. tkvben I. 1-9. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 1. alatt vezetett ingatlanjutalékra 328 kor., — az ugyanottani 208. számú tkvben I. 1. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 1. alatt vezetett ingatlanjutalékra 15 kor., — az ugyanottani 251. számú tkvben I. 1-2. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 4. alatt vezetett ingatlanjutalékra 15 kor., — az ugyanottani 293. sz. tkvben I. 1. sorsz. alatt felvett s ugyanannak nevével B. 10. alatt vezetett ingatlanjutalékra 4 kor. becsértékben Gyurina József istvánszabadjai lakos megbízásából a privigyei Gazdasági Bank r.-t.-nak

önkényes árverés elrendelése iránti kérelme folytán a kért árverést elrendeli és ennek feltételeit a következőkben állapítja meg.

1. Kikiáltási ár 11 kor., 116 kor., 26 kor., 231 kor., 328 kor., 15 kor., 15 kor. és 4 kor.

2. Az árverésnek Istvánszabadja község házában leendő megtartására határnapul **1913. évi március hó 26.** napjának d. e. 10 óráját kitűzi, mikor az ingatlan becsáron alul is eladatni fog, azonban a kikiáltási árnak a Vhn. 26. §-ában megjelölt hányadán alól vagyis $\frac{2}{3}$ részen alól nem. A vevő a bánatpénzt a Vhn. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

3. Árverezni szándékozók kivéve a Vhn. 21. §-2-ik bekezdésében felsoroltakat tartoznak a kikiáltási ár 10%-át vagyis 1 kor. 10 fill., — 11 kor. 60 fill., — 2 kor. 60 fill., — 23 kor. 10 fill., — 32 kor. 80 fill., — 1 kor. 50 fill., — 1 kor. 50 fill. — és 40 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül a kiküldött kezeihez letenni.

4. Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt 5% kamattal a kir. járásbíró-ságnál előre kieszakóztól utalvány alapján a privigyei kir. adó mint bírói letét pénztárba a 39425/881. sz. I. M. R. módozatai szerint lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az épületeket tűzkár ellen csakis hazai magyar társulatnál biztosíttatni.

6. A birtokba lépésre az 1881. 60. t. c. 180. és 181. §§-ai irányadók. A vételi bizonyítvány azonban csak az árveréstől számított 15 nap eltelté után lesz kiadandó.

7. A tehermentes tulajdonjog bekebelezését a bíróság csak árverési feltételek teljesítése után fogja elrendelni.

8. A vételutáni illeték valamint az ingatlan terhelő adók és egyéb közterhek úrbéri váltások az árverés napjától a vevőt terhelik.

9. Az árverési feltételek be nem tartása esetén a kir. járásbíró bármely fél kérelmére a végrehajt. eljárás 185. §-a értelmében a vevő veszélyére és költségére bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverést rendel.

Az elrendelt árverésnek tkvi feljegyzését a kir. járásbíró a tkvi hivatalnak meghagyja s a hirdetmény kivonatának a hiv. táblára leendő kifüggesztése valamint ugyan e célra Istvánszabadja község előljárásiának nemkülönbön saját területükön leendő körözés végett a szomszédos körjegyzőknek végül valamely legközelebb megjelenő hirlapban leendő egyszeri beiktatás végett végrehajtónak kiadni rendeli. Miről az összes érdekeltet értesíttetnek.

Privigye, 1913. évi január hó 13. napján.

A privigyei kir. járásbíró mint tkvi hatóság. Dr. Majtán albiró s. k.

A kiadmány hitelül:

Helley,
kir. telekkönyvvezető.

42. 1-1.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK HINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSBE

Magyar kir. országos központi minta pince aszú, szamorodni, csemege és asztali borok, :: továbbá kitünő minőségű :: palack borok nálam kaphatók.

Tokaji aszú	K.	5.-
Tokaji aszú	"	4.-
Tokaji aszú	"	2.-
Tokaji szamorodni	"	2.-
Neszmélyi bor fehér	"	1.30
Kisbéri bor fehér	"	1.30
Muskotályi bor fehér	"	2.-
Leányka bor fehér	"	2.-
Szekszárdi vörös	"	1.50
Villányi vörös	"	1.50

Zobori palack borok:
 Egy liter zobori asztali K. 1.-
 Egy liter zoborgyöngye 1.30
 Egy liter zobori rizling 1.30
 Egy liter Burgundi vörös 1.40
 Üres literes palackot 10 fill. visszaveszek.

Pécs Ede
 kereskedő és szállóbirtokos
Nyitrán. 142 43-52

Legujabb divatú hajpótlékok, vendég hajak, hajfonatok, hajbetétek, fűrt-chignonok és transformációk készülnek s kész állapotban is a legolcsóbban kaphatók 35. 3-10.

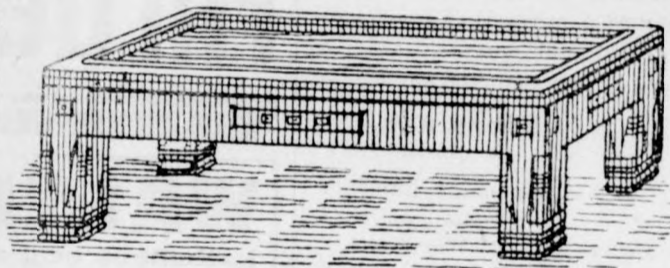
GOMBÁRIK ISTVÁN
 FODRÁSZ-ÜZLETÉBEN NYITRÁN,
 TÓTH VILMOS-UTCA 29. SZÁM.
 Ugyanott egy fiu tanulóknak felvétetik.

Benedek Testvérek
 elsőrendű úri és egyenruha szabók
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 7. sz.

Tisztelettel értesítjük, hogy Tóth Vilmos-utca 15. szám alatti üzletünket áthelyeztük Tóth Vilmos-utca 7. sz. alá. Becses tudomására adjuk a n. é. közönségnek, hogy raktárunkat kibővítettük és nagy választékban tartunk elsőrendű angol- és magyar gyárt-
 :: mányú szöveteket ::

Amerikai szisztema szerint külön osztály készpénz fizetés mellett készítünk elsőrendű szövetből egy teljes öltönyt 60-66 koronáért, felöltőt 66-70 koronáért mérték szerint.

PÁLLÁN HENRIK UTÓDA STYASZNY JÓZSEF
 ELSŐ ERDÉLYI BILLARD-ASZTALOS GYÁRA
 KOLOZSVÁR, DÁVID FERENC-UTCA 3. SZÁM

185. 14-52.

Elvállal: Kávéházak, körök, egyetek teljes berendezését. Új tekeasztal készitést minden stílusban és bármely e szakmába vágó munkát. Saját készítésű jégsekrényekből állandó nagy raktár. :: Készit: Gummi-betéteket, behuzásokat, lyukvarráásokat, dobmandenel felvankosozást, dákö-javításokat stb. Billardgolyók állandóan raktáron vannak. Új és átalakított billard-aszta-
 lokat állandóan raktáron tartok.

**Felsőmagyarország egyik leg-
 :: nagyobb elsőrangú ::
 :: női kalapdivatterme ::**

László Berta, CHIC PARISIEN'

női, leány- és gyermek-kalap különlegességek divatterme

Nyitrán a Tóth Vilmos-utca 15. szám alatti (Fekete-féle házban) ideiglenes helyiségben megnyílt.

Dús választék tavaszi és nyári, párisi és bécsi díszített fantasie, troteur, sport, gyász, bakfis és gyermek modell kalapokban. Valódi Japan és China tagál, tagalin, lószőr, pedál, florentini, palmin, cuba, valódi panama és imitáció formákban, sok száz különböző sikkes legdivatosabb kivitelben (nem ducatárú). :: Figyelmes kiszolgálás, olcsó szabott árak.

Kitünő tisztelettel

László Berta

:: a nyitrai, trencsényi és pöstyénfürdői ::
 „Chic Parisien“ divattermek tulajdonosnője.

Nálam vásárolt formákat ingyen díszíték.

37. 2-6.

